

KARTA PRACOWNI

- 1. Nazwa Pracowni:** PRACOWNIA SZTUKI W PERSPEKTYWIE MIĘDZYKULTUROWEJ
- 2. Kierowniczka Pracowni:** dr hab. Sonia Rammer, prof. UAP
- 3. Asystent:** -----
- 4. Kontakt:** sonia.rammer@uap.edu.pl / crosscultural@uap.edu.pl
- 5. Lokalizacja:** sala nr 4, II piętro, bud. H
- 6. Wydział:** Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa
- 7. Ogólna formuła prowadzenia zajęć:** ćwiczenia, konsultacje i korekty indywidualne realizowanych przez osoby studiujące prac i projektów, wykłady, grupowe dyskusje.
- 8. Ogólne treści merytoryczne:**

Pracownia Sztuki w Perspektywie Międzykulturowej ma charakter praktyczny i równocześnie osadzony w teorii, szczególnie w psychologii międzykulturowej, która zarysowuje problemy istotne dla rozumienia procesów zachodzących we współczesnym świecie. Perspektywa nauk społecznych, szczególnie psychologii, determinuje niejako główne problemy podejmowane w ramach pracowni. Dotyczą one nomadyczności współczesnego świata, tożsamości pojmowanej również jako konstrukt psycho-społeczny, miejsca człowieka w złożonej międzygatunkowej, ekologicznej konfiguracji. Szybkość przemieszczania się i nieustające migracje doprowadziły do powstania wielokulturowych społeczeństw. Świat przypomina „patchwork”, a jego mieszkańcy ciągle wydają się być niegotowi na przyjęcie całości stworzonej z fragmentów. Nie powinno to dziwić. Strach przed nieznanym pełni przecież funkcje adaptacyjne, a brak określonej struktury i przewidywalnej perspektywy wywołuje niepokój. Jak dynamika podróżowania i przekazywania informacji zmienia świat i jego mieszkańców? Czy przyjmowanie jednej, właściwej sobie perspektywy umożliwia rozumienie Innych? Czy antropocentryzm jest uzasadnionym i czy potrafimy być posthumanistyczni? Jak sztuka ustosunkowuje się do palących problemów współczesnego świata i czy ma moc sprawczego oddziaływania? To tylko niektóre z pytań, które są stawiane w ramach pracowni.

Refleksja nad problemami współczesnego świata, powiązana z umiejętnością przyjmowania różnorodnych perspektyw, także nie-europocentrycznych wydaje się kluczowa, również dla kreowania i rozumienia współczesnych dzieł sztuki. Globalizacja świata nie polega jedynie na transporcie towarów i otwarciu nowych kanałów lotniczych, to przede wszystkim kompleksowe zmiany w obszarze biosfery które w dalszej perspektywie wpływają na erozję wielu kultur uzależnionych np. od delikatnej równowagi klimatycznej. Pewien rodzaj uwrażliwienia, który może być również wy-

pracowany poprzez kontakt z odpowiednio dobranymi treściami edukacyjnymi, może okazać się niezbędny do przyjmowania odpowiedzialnej, obywatelskiej postawy wobec społeczności bliższej – własnej oraz dalszej – globalnej.

W ramach działań podejmowanych w pracowni osoby studiujące mają swobodę korzystania z różnorodnych środków wyrazu, w zależności od wybranego tematu i związanych z nim potrzeb. Punktem wyjścia realizacji jest problem, którego rozumienie jest pogłębione przez adekwatne eksploracje (np. czytanie tekstów, oglądanie filmów, wykłady, spotkania z gośćmi, wyjścia do galerii). Efektem prowadzonych seminariów, wykładów, korekt, wspólnych dyskusji ma być realizacja wizualna, poprzedzona rzetelnym researchem.

Jednym z istotnych aspektów prowadzenia pracowni, jest praca w ramach małych grup roboczych (do 7-8 osób w jednej grupie). Takie podejście daje możliwość wzajemnego uczenia się oraz doskonalenia wypowiedzi, dotyczących realizacji artystycznych, na forum publicznym. Ważne jest również położenie akcentu na wspólne uczestniczenie w procesie powstawania prac i rozumienie istotności procesu twórczego, jego trudu oraz nieciągłości jak również udziału mechanizmów świadomych i nieświadomych. Dyskusje toczące się wokół realizowanych projektów, odpowiedzialność za podejmowane decyzje artystyczne jest podstawą do tworzenia partnerskiego dialogu, wykraczającego poza schematyczną relację mistrz - uczeń.

W ramach działań pracowni przewidziane są spotkania z zaproszonymi gośćmi (2-3 gości w roku akademickim) – naukowcami zajmującymi się tematami oscylującymi wokół problemów podejmowanych w pracowni. Ta interdyscyplinarna perspektywa wydaje się niezwykle istotna w kontekście praktyk obecnych na polu sztuki współczesnej. Do tej pory pracownia podjęła współpracę z badaczami / badaczkami z różnorodnych dyscyplin. W roku akademickim 2023/2024, w ramach wymiany Erasmus, pracownia podjęła również współpracę z dr. Orlando Franco z Lusófona University w Lizbonie. Dzięki koncepcji prowadzenia konsultacji prac osób studiujących z dydaktykiem zewnętrznym, z innego środowiska artystycznego, można było uzyskać interesującą perspektywę międzykulturową wpisującą się w ideę działań pracowni. Ponadto, prowadząca pracownię dokłada wszelkich starań, żeby w każdym roku akademickim stworzyć możliwość przeprowadzenia zbiorowej wystawy prezentującej bieżące, studenckie, realizacje artystyczne. Wspólne omawianie koncepcji wystawy oraz jej montaż – dają okazję do uczenia się odpowiedzialności za podejmowane decyzje twórcze oraz do nawiązywania współpracy w grupie z poszanowaniem odrębności zdań i nastawień.

9. Język/i wykładowy/e: polski, angielski

10. Realizowane przedmioty: *(wypełnić dla przedmiotów, które realizuje pracownia)*

WYBRANA PRACOWNIA ARTYSTYCZNA II (wybór ze wszystkich pracowni WEAiK), WYBRANA PRACOWNIA ARTYSTYCZNA I (wybór ze wszystkich pracowni UAP), PRACOWNIA ARTYSTYCZNA I (wybór z WEAiK), PRACOWNIA ARTYSTYCZNA II (wybór z UAP), PRACOWNIA DYPLOMOWA – PROJEKT DYPLOMOWY, PROJEKT DYPLOMOWY – WYBRANA DZIEDZINA ARTYSTYCZNA – MAGISTERSKA, PRACOWNIA WOLNEGO WYBORU ARTYSTYCZNA LUB PROJEKTOWA dla innych kierunków studiów UAP, FAKULTET ARTYSTYCZNY I, FAKULTET ARTYSTYCZNY II.

- **WYBRANA PRACOWNIA ARTYSTYCZNA II (wybór ze wszystkich pracowni WEAiK) –** (kierunkowy przedmiot artystyczny główny, dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia I stopnia)

stopień studiów	I stopnia licencjackie
semestr studiów	III, IV, V
wymagania wstępne*	<p>SEMESTR III Uzyskanie przez osoby studiujące wymaganych zaliczeń i zaliczeń z oceną z przedmiotów artystycznych i teoretycznych oraz zdanie wymaganych egzaminów na I roku studiów licencjackich na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (w ramach zakresu: Sztuka interdyscyplinarna i edukacja kulturowa lub Sztuka interdyscyplinarna i promocja kultury) oraz posiadanie odpowiednich związanych z tym zasobów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych. Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p> <p>SEMESTR IV Zaliczenie sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej w semestrze III studiów licencjackich. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych. Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p> <p>SEMESTR V Zaliczenie sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej w semestrze IV studiów licencjackich. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych. Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>Semestr III Realizowany temat: „Wyspa”. Ww. hasło zachęca do refleksji na temat szeroko pojętego problemu izolacji i jego wpływu na kształtowanie się tożsamości. Izolacja może być podyktowana warunkami naturalnymi, historycznymi – zewnętrznymi, ale także psychologicznymi – wewnętrznymi. Oba stany mogą się przeplatać i wpływać na siebie.</p> <p>Semestr IV Realizowany temat: „Podróżowanie”. Temat kładzie akcent na doświadczenia indywidualne związane z podróżowaniem, poznawaniem odmiennych kultur, krajobrazów; jak również na bycie odpowiedzialnym podróżnikiem, szanującym zasoby planety oraz nowo napotkanych ludzi.</p> <p>Semestr V Realizowany temat: „Poza państwem”. Najbardziej wymagający temat zaproponowany na studiach licencjackich. Dotyczy problemu bezpieczeństwa / bezpieczeństwa, uchodźstwa, a zatem jest ściśle powiązany z regulacjami politycznymi poszczególnych państw oraz kontekstem historycznym. Sama definicja państwa może być oczywiście rozumiana indywidualnie, co na dalszym etapie może determinować kreowanie pracy artystycznej.</p>

forma zaliczenia*	semestr III – zaliczenie z oceną semestr IV – zaliczenie z oceną semestr V – zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>SEMESTR III</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rammer S., <i>Kroniki Islandzkie</i>, Wydawca MBWA i UAP, 2017 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. Schalansky J., <i>Atlas wysp odległych</i>, Wydawnictwo Dwie Siostry, W-wa 2013 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. <i>Władca much / The Lord of the Flies</i> / film w reż. P. Brook, 1963 r. (na podstawie książki W. Goldinga) – zob. https://www.cda.pl/video/151475047e . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Macfarlane R., <i>Góry. Stan umysłu</i>, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Witek, K., <i>Uciec z Wysp Owczych</i>, Wydawnictwo Bezdroża, 2021 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>SEMESTR IV</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., <i>Podróże psychologiczne przez kultury świata</i>, Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. De Botton A., <i>Sztuka podróżowania</i>, Wydawnictwo Czuły barbarzyńca, Warszawa 2010 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. http://www.richardlong.org/ ; 4. Rammer S., <i>O różnych perspektywach podróżowania – na przykładzie realizacji własnych</i> (w:) „Pomiędzy mapą a terytorium”, Gliszczyński K. (red.), wydawca: ASP Gdańsk, Wydział Malarstwa, Gdańsk, 2020, zob. https://www.zbrojowniasztuki.pl/pliki/4a5c95fd4d057fc05e7ceb773dadf94e/pomiedzy-mapa-a-terytorium.pdf . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dielemans J., <i>Witajcie w raju. Reportaże o przemyśle turystycznym</i>, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. https://www.tate.org.uk/art/artists/edward-ruscha-1882/ed-ruscha-and-art-everyday . <p>SEMESTR V</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.museumnext.com/article/ai-weiwei-refugee-inspired-installation-unveiled-at-minneapolis-institute-of-art/ 2. https://www.labiennale.org/en/art/2024/nucleo-contemporaneo/yinka-shonibare 3. Rammer S., <i>Patchwork</i>, katalog towarzyszący wystawie indywidualnej w Galerii Wozownia w Toruniu, 2018 (publikacja zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 4. Szelezińska I., <i>Kopnij piłkę ponad chmury. Reportaże z Nepalu</i>, Wydawnictwo Marginesy, Warszawa 2018, (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. https://www.tate.org.uk/art/art-and-migration ; 2. https://www.theartnewspaper.com/2024/04/05/war-refugees-destruction-how-venice-biennale-2024-will-reflect-our-era ; 3. https://library.fes.de/pdf-files/bueros/warschau/14404.pdf .

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **WYBRANA PRACOWNIA ARTYSTYCZNA I (do wyboru ze wszystkich pracowni UAP) –** (ogólnouczelniany przedmiot artystyczny uzupełniający, dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia I stopnia)

stopień studiów	I stopnia licencjackie
semestr studiów	III, IV,
wymagania wstępne*	<p>SEMESTR III Uzyskanie przez osoby studiujące wymaganych zaliczeń i zaliczeń z oceną z przedmiotów artystycznych i teoretycznych oraz zdanie wymaganych egzaminów na I roku studiów licencjackich na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (w ramach zakresu: Sztuka interdyscyplinarna i edukacja kulturowa lub Sztuka interdyscyplinarna i promocja kultury) oraz posiadanie odpowiednich związanych z tym zasobów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych. Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p> <p>SEMESTR IV Zaliczenie sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej w semestrze III studiów licencjackich. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych. Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>Semestr III Realizowany temat: „Byty hybrydyczne”. Temat zakłada refleksję nad bytami trudnymi do jednoznacznej klasyfikacji gatunkowej; takimi jak np.: stworzenia mityczne, ludzko-zwierzęce, czy hybrydy człowieka z maszynami. Temat zakłada wielotorowość interpretacji i otwartość stawianych pytań.</p> <p>Semestr IV Realizowany temat: „Inny i Obcy”. Temat zachęca do refleksji nad dylematami tożsamościowymi powiązanimi z nomadycznością współczesnego świata; jak również do przyjrzenia się pojęciom inności i obcości, które niekoniecznie muszą być tożsame. Odczucie inności i obcości może być definiowane w sposób indywidualny, może dotyczyć własnej grupy społecznej, narodowej, rodzinnej, a niekoniecznie wynikać ze stykania się z odmienną kulturą.</p>
forma zaliczenia*	semestr III – zaliczenie z oceną semestr IV– zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>SEMESTR III Lektury obowiązkowe: 1. <i>Granica</i>, reż. Abbasi A., 2019 (prowadząca udostępnia osobom studium film, opatrując go komentarzem i zapraszając do dyskusji); 2. Haraway D., <i>Manifest cyborgów</i>, Majewska E. / Królak S. (przeł.), (w:) „Przełom Filozoficzno-Literacki”, 1(3), W-wa 2003 (lektura zapewniana osobom studium przez prowadzącą przedmiot); 3. https://csw.torun.pl/wystawy-2/wystawa-patricia-piccinini-jestesmy-36459/ .</p> <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru): 1. https://artmuseum.pl/pl/filmoteka/praca/mroz-tomasz-more-and-more ;</p>

	<p>2. Taylor D. C., <i>Yeti. Jak poszukiwania legendarnego człowieka śniegu uratowały Himalaje</i>, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).</p> <p>SEMESTR IV</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <p>1. Kapuściński R., <i>Ten Inny</i>, Wydawnictwo Znak, Kraków 2013 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);</p> <p>2. <i>Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe</i>, Kofta M. / Bilewicz M. (red.), Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).</p> <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <p>1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., <i>Podróże psychologiczne przez kultury świata</i>, Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);</p> <p>2. Canetti E., <i>Głosy Marakeszu. Zapiski po podróży</i>, Wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2013, s. 11-20, 95-98.</p>
--	--

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **PRACOWNIA ARTYSTYCZNA I (wybór z WEAiK)** – (kierunkowy przedmiot artystyczny główny, dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia II stopnia, do wyboru z pracowni Katedry Interdyscyplinarnej Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP)

stopień studiów	II stopnia magisterskie
semestr studiów	I, II, III, IV
wymagania wstępne*	<p>Semestr I: Kompetencje zweryfikowane sprawdzianem kwalifikacyjnym na studia II stopnia na kierunek Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Zaawansowana orientacja w zakresie historii sztuki oraz adekwatny zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych podczas wcześniejszych etapów kształcenia (np. podczas studiów I stopnia). Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p> <p>Semestr II: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I studiów II stopnia.</p> <p>Semestr III: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I i II studiów II stopnia.</p> <p>Semestr IV: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I, II i III studiów II stopnia.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>semestr I Realizowany temat: „Współczesny nomadyzm”. (Nomadyzm w pierwotnej definicji oznaczający koczowniczy, przemieszczający się tryb życia, współcześnie wyraźnie poszerzył swoje znaczenie np. o nomadyzm cyfrowy). Temat prowokuje do przyjrzenia się zjawiskom społecznym związanym z dobrowolnym bądź przymusowym przemieszczaniem się.</p> <p>semestr II Realizowany temat: „Posthumanizm”. Temat zachęca do podjęcia refleksji związanej z pozaantropocentrycznym punktem widzenia i rozumienia świata. Jego otwartość pozwala na zadawanie pytań o zasadność pozycjonowania człowieka ponad innymi, żywymi gatunkami, jak również maszynami.</p>

	<p>semestr III Realizowany temat: „Tożsamość jako konstrukt psychologiczny, społeczny i kulturowy”. Temat pojemny i otwarty, odnosi się do całego spektrum pojęć powiązanych z tożsamością. Czym jest tożsamość w sensie psychologicznym, jak i kiedy się kształtuje, czym jest tożsamość społeczna, a czym kulturowa, jak owe pojęcia się przeplatają, jak wzajemnie na siebie wpływają, jak się zmieniają? Czy we współczesnym świecie można mówić o tożsamości danej raz na zawsze? To podstawowe i jedno z wielu pytań mogących wybrzmieć w ramach realizacji ww. tematu.</p> <p>semestr IV Realizowany temat: „Pustynia – jako przykład trzeciego krajobrazu”. Temat odnosi się do dwóch pojemnych znaczeniowo konstruktów: pustyni jako obszaru naturalnego, ale też kulturotwórczego; jak również do trzeciego krajobrazu – pojęcia zaczerpniętego z filozoficznej koncepcji Gillesa Clementa. Tekst Clementa stanowi propozycję ramy metodologicznej widzenia pustyni jako obszaru chronionego (rezerwaty), naturalnego (siedliska), ale też wypełnionego pozostałościami po ludzkiej działalności (obszary opuszczone). Tym samym hasło „pustynia” staje się kolejnym pretekstem do dyskusji o dwuwektorowej relacji człowieka ze środowiskiem naturalnym.</p>
forma zaliczenia*	<p>semestr I – zaliczenie z oceną semestr II – zaliczenie z oceną semestr III – zaliczenie z oceną semestr IV – zaliczenie z oceną</p>
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>SEMESTR I Lektury obowiązkowe: 1. Breidotti R., <i>Poprzez nomadyzm</i>, (w:) „Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja”, nr 6 (108), 2007, s. 107-127, (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. Hastrup H., <i>Świadomość mięśniowa. Wytwarzanie wiedzy w Arktyce</i>, (w:) „Teksty Drugie...”, nr 1, 2018, s. 127-153 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 3. Kwartalnik Rzeźby „Orońsko” numer 3/2022 – <i>GEOGRAFIA SZTUKI</i> (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);</p> <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru): 1. Bauman Z., <i>Turyści i włóczędzy</i>, (w:) „Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika”, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa, 2000; 2. Solnit R., <i>Zew włóczęgi. Opowieści wędrownie</i>, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. Szubert M., <i>Współczesny (neo)nomadyzm a edukacja kulturowa</i>, (w:) „Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis”, Studia de Cultura VI (2014); 4. Tokarczuk O., <i>Bieguni</i>, Wydawnictwo Literackie, Warszawa 2022 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).</p> <p>SEMESTR II Lektury obowiązkowe: 1. Braidotti R., <i>Po człowieku</i>, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2014, s. 150-163 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. Jarzębowska Gabriela, <i>Od izolacji do zoopolis. W stronę międzygatunkowej koncepcji przestrzeni</i>, (w:) „Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna”, Barcz A., Dąbrowska M. (red.), Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);</p>

	<p>3. Tekst pod linkiem: https://archiwum-obieg.u-jazdowski.pl/teksty/5750 .</p> <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bekoff M., Pierce J., <i>Dzika sprawiedliwość. Moralne życie zwierząt</i>, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. <i>Bezpieczne czy zniewolone? Szkice o zwierzętach</i>, Mamzer H., Żok A. (red.), Oficyna Wydawnicza Epigram, Bydgoszcz 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. <i>Śmierć zwierzęcia. Współczesne zootanologie</i>, Kotyczka M. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 4. <i>Zwierzęta i ich ludzie. Zmierzch antropocentrycznego paradygmatu</i>, Barcz A., Łagodzka D. (red.), Wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>SEMESTR III</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Belting H., <i>Faces. Historia twarzy (III Media i maski. Produkcja twarzy)</i>, Słowo/Obraz/Terytoria, Kraków 2015, s. 214-249 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. Herzog W. / Wasiukow D., <i>Szczęśliwi ludzie: rok w Tajdze / Happy People. A Year in the Taiga</i>, film dokumentalny, Niemcy, 2010 (prowadząca udostępnia osobom studiującym film, opatrując go komentarzem i zapraszając do dyskusji); 3. https://www.guggenheim.org/artwork/artist/shirin-neshat . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bauman Z., <i>Tożsamość. Rozmowy z Benedetto Vecchim</i>, Wydawnictwo GWP, Gdańsk 2006 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Giddens A., <i>Nowoczesność i tożsamość</i>, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010, (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. Kimmel M., <i>Spółczesność i tożsamość</i>, wyd.: Uniwersytet Gdański, 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 4. Zrozumieć zagładę. Społeczna psychologia Holocaustu, Newman L. S. / Erber R. (red.), Wydawnictwo PWN, Warszawa 2009 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>SEMESTR IV</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Clement G., <i>Manifest trzeciego krajobrazu</i>, (w:) „Autoportret. Pismo o dobrej przestrzeni”, 3 [66] 2019, wydawca: Małopolski Instytut Kultury w Krakowie (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. https://www.artnews.com/art-news/news/what-is-michael-heizer-city-why-is-it-important-1234637750/ ; 3. https://www.zilbermangallery.com/crossing_carnaval-de-e285.html . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Solnit R., <i>A field guide to getting lost</i>, wydawca: Frances Lincoln Publishers Ltd, (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. https://nplp.pl/artukul/pustynia/ .
--	---

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **PRACOWNIA ARTYSTYCZNA II (wybór z UAP)** – (dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia II stopnia, do wyboru ze wszystkich pracowni Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu)

stopień studiów	II stopnia magisterskie
semestr studiów	I, II, III, IV

wymagania wstępne*	<p>Semestr I: Kompetencje zweryfikowane sprawdzianem kwalifikacyjnym na studia II stopnia na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych. Zaawansowana orientacja w zakresie historii sztuki oraz adekwatny zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych podczas wcześniejszych etapów kształcenia (np. podczas studiów I stopnia). Gotowość do podejmowania działań artystycznych. Indywidualny zasób doświadczeń artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.</p> <p>Semestr II: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I studiów II stopnia.</p> <p>Semestr III: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I i II studiów II stopnia.</p> <p>Semestr IV: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze I, II i III studiów II stopnia.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>Semestr I Realizowany temat: „Współczesny nomadyzm”. (Nomadyzm w pierwotnej definicji oznaczający koczowniczy, przemieszczający się tryb życia, współcześnie wyraźnie poszerzył swoje znaczenie np. o nomadyzm cyfrowy). Temat prowokuje do przyjrzenia się zjawiskom społecznym związanym z dobrowolnym bądź przymusowym przemieszczaniem się.</p> <p>Semestr II Realizowany temat: „Posthumanizm”. Temat zachęca do podjęcia refleksji związanej z pozaantropocentrycznym punktem widzenia i rozumienia świata. Jego otwartość pozwala na zadawanie pytań o zasadność pozycjonowania człowieka ponad innymi, żywymi gatunkami, jak również maszynami.</p> <p>Semestr III Realizowany temat: „Na styku kultur”. Temat prowokuje do przyjrzenia się problemom występującym na terenach przygranicznych, w krajach zamieszkiwanych przez różne grupy etniczne. Dotyczy także zjawiska akulturacji, które może mieć wymiar indywidualny; jak również dotyczy całych grup etnicznych, będąc pokłosiem kolonialnej polityki i nastawień. W tym kontekście niezbędne jest wprowadzenie pojęcia „postkolonializmu” jako przydatnej ramy metodologicznej.</p> <p>Semestr IV Realizowany temat: „Pamięć krajobrazu”. Temat w sposób niedosłowny odnosi się do kulturotwórczej roli środowiska naturalnego versus wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne. Dotyczy także, wprost, zapisu zdarzeń historycznych, społecznych w wizualnej tkance krajobrazu. Temat może być interpretowany w indywidualny sposób, dotyczyć również osobowej pamięci, przeżyć związanych z konkretnym krajobrazem, np. krajobrazem dzieciństwa. W tym sensie krajobraz staje się obrazem – bohaterem – zakorzenionym w pamięci jednostki.</p>
forma zaliczenia*	semestr I – zaliczenie z oceną semestr II – zaliczenie z oceną semestr III – zaliczenie z oceną semestr IV – zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu

spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*

SEMESTR I

Lektury obowiązkowe:

1. Breidotti R., *Poprzez nomadyzm*, (w:) „Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja”, nr 6 (108), 2007, s. 107-127, (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. Hastrup H., *Świadomość mięśniowa. Wytwarzanie wiedzy w Arktyce*, (w:) „Teksty Drugie...”, nr 1, 2018, s. 127-153 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Kwartalnik Rzeźby „Orońsko” numer 3/2022 – *GEOGRAFIA SZTUKI* (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Bauman Z., *Turyści i włóczędzy*, (w:) „Globalizacja. I co z tego dla ludzi wynika”, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa, 2000;
2. Solnit R., *Zew włóczęgi. Opowieści wędrownie*, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
3. Szubert M., *Współczesny (neo)nomadyzm a edukacja kulturowa*, (w:) „Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis”, Studia de Cultura VI (2014);
4. Tokarczuk O., *Bieguni*, Wydawnictwo Literackie, Warszawa 2022 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

SEMESTR II

Lektury obowiązkowe:

1. Braidotti R., *Po człowieku*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2014, s. 150-163 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. Jarzębowska Gabriela, *Od izolacji do zoopolis. W stronę międzygatunkowej koncepcji przestrzeni*, (w:) „Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna”, Barcz A., Dąbrowska M. (red.), Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Tekst pod linkiem: <https://archiwum-obieg.u-jazdowski.pl/teksty/5750> .

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Bekoff M., Pierce J., *Dzika sprawiedliwość. Moralne życie zwierząt*, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. *Bezpieczne czy zniewolone? Szkice o zwierzętach*, Mamzer H., Żok A. (red.), Oficyna Wydawnicza Epigram, Bydgoszcz 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
3. *Śmierć zwierzęcia. Współczesne zootanologie*, Kotyczka M. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
4. *Zwierzęta i ich ludzie. Zmierzch antropocentrycznego paradygmatu*, Barcz A., Łagodźka D. (red.), Wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

SEMESTR III

Lektury obowiązkowe:

1. Boski P., *Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Rammer S., *Twórczość jako środek prowadzący do zrozumienia kultury odmiennej od naszej*, (w:) „Myśleć Sztuką Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa”, Szelaż M. / Paradowska A. (red.), wyd.: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2019 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Young R.J.C., *Postkolonializm. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

	<p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marshall T., <i>Więźniowie geografii. 12 map, które pomogą Ci zrozumieć świat</i>, wydawnictwo Zysk i Ska, 2020 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Marshall T., <i>Więźniowie geografii czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce i geopolityce</i>, wydawnictwo Zysk i Ska 2017 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. Parfieniuk I., <i>Między marginalizacją a integracją. Wybór jednostkowych strategii akulturacyjnych i ich uwarunkowania</i>, zob. https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/2809/1/Irena%20Parfieniuk_Mi%20%20C4%99dzy%20marginalizacj%C4%85%20a%20integracj%C4%85.%20Wyb%C3%B3r%20jednostkowych%20strategii%20akulturacyjnych%20i%20ich%20uwarunkowania.pdf 4. Stępczak E., <i>Burka w Nepalu nazywa się sari</i>, Wyd. Znak, Kraków 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>SEMESTR IV</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pollack M., <i>Skażone krajobrazy</i>, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2014 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. https://www.pismowidok.org/pl/archiwum/2018/22-zobaczyc-antropocen/pelzajaca-katastrofa . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pollack Martin, <i>Topografia pamięci</i>, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2017; 2. https://olafureliasson.net/ .
--	--

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **PRACOWNIA DYPLOMOWA – PROJEKT DYPLOMOWY** (kierunkowy przedmiot artystyczny główny, dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia I stopnia, do wyboru z pracowni Katedry Interdyscyplinarnej Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP)

stopień studiów	I stopnia licencjackie
semestr studiów	V i VI
wymagania wstępne*	<p>Semestr V: Uzyskanie przez osoby studiujące wymaganych zaliczeń, zaliczeń z oceną z przedmiotów artystycznych i teoretycznych oraz zdanie wymaganych egzaminów na pierwszym i drugim roku studiów licencjackich na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych (w ramach zakresu: Sztuka interdyscyplinarna i edukacja kulturowa lub Sztuka interdyscyplinarna i promocja kultury) oraz posiadanie odpowiednich, związanych z tym zasobów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych i artystycznych.</p> <p>Semestr VI: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze V studiów licencjackich.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>Semestr V: Opracowanie ogólnej koncepcji zaawansowanego, licencjackiego praktycznego projektu dyplomowego korespondującego z założeniami programowymi pracowni i realizującego zakładane efekty kierunkowe i przedmiotowe uczenia się przedmiotu PRACOWNIA DYPLOMOWA – PROJEKT DYPLOMOWY oraz przeprowadzenie adekwatnych prób koncepcyjno-realizacyjnych związanych z ww. projektem, jak również realizacja wstępnej części jego przewidywanej zawartości.</p> <p>Semestr VI: Realizacja zaawansowanego praktycznego projektu dyplomowego korespondującego z założeniami programowymi pracowni i realizującego zakładane efekty kierunkowe i przedmiotowe uczenia się przedmiotu PRACOWNIA DYPLOMOWA – PROJEKT DYPLOMOWY. Przygotowanie projektu do obrony pracy dyplomowej. Realizacja dokumentacji oraz opisu projektu.</p>
forma zaliczenia*	semestr V – zaliczenie semestr VI – zaliczenie z oceną

warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodne z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>Lektury obowiązkowe (semestr V i VI): dobierane indywidualnie + przegląd dokumentacji praktycznych dyplomów licencjackich powstałych w pracowni.</p> <p>Lektury uzupełniające (semestr V i VI): indywidualnie dostosowane do specyfiki oraz założeń twórczych i merytorycznych realizowanych praktycznych, licencjackich prac dyplomowych przez osoby studiuje.</p>

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **PROJEKT DYPLOMOWY – WYBRANA DZIEDZINA ARTYSTYCZNA – MAGISTERSKA**
(kierunkowy przedmiot artystyczny główny, dla kierunku: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, studia II stopnia, do wyboru z pracowni Katedry Interdyscyplinarnej Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP)

stopień studiów	II stopnia magisterskie
semestr studiów	III i IV
wymagania wstępne*	<p>Semestr III: Uzyskanie przez osoby studiuje wymaganych zaliczeń, zaliczeń z oceną z przedmiotów artystycznych i teoretycznych oraz zdanie wymaganych egzaminów na pierwszym roku studiów magisterskich na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych oraz posiadanie odpowiednich, związanych z tym zasobów: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zaawansowany i pogłębiony zasób doświadczeń twórczych i wiedzy dotyczący poszukiwań artystycznych z dziedziny, w ramach której ma być realizowany magisterski projekt dyplomowy.</p> <p>Semestr IV: Zasób doświadczeń artystycznych oraz adekwatne zasoby wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zdobyte przez osobę studiującą w semestrze III studiów magisterskich.</p>
realizowane tematy/zadania*	<p>Semestr III: Opracowanie ogólnej koncepcji zaawansowanego, złożonego i pogłębionego, magisterskiego dyplomowego projektu artystycznego korespondującego z założeniami programowymi pracowni i realizującego zakładane efekty kierunkowe i przedmiotowe uczenia się przedmiotu PROJEKT DYPLOMOWY – WYBRANA DZIEDZINA ARTYSTYCZNA – MAGISTERSKA oraz przeprowadzenie adekwatnych prób koncepcyjno-realizacyjnych związanych z ww. projektem, jak również realizacja wstępnej części jego przewidywanej zawartości.</p> <p>Semestr IV: Realizacja zaawansowanego, złożonego i pogłębionego, magisterskiego dyplomowego projektu artystycznego korespondującego z założeniami programowymi pracowni i realizującego zakładane efekty kierunkowe i przedmiotowe uczenia się przedmiotu PROJEKT DYPLOMOWY – WYBRANA DZIEDZINA ARTYSTYCZNA – MAGISTERSKA. Przygotowanie projektu do obrony pracy dyplomowej. Realizacja dokumentacji oraz opisu projektu.</p>
forma zaliczenia*	semestr III – zaliczenie semestr IV – zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodne z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>Lektury obowiązkowe (semestr III i IV): dobierane indywidualnie + przegląd dokumentacji praktycznych dyplomów magisterskich powstałych w pracowni.</p> <p>Lektury uzupełniające (semestr III i IV): indywidualnie dostosowane do specyfiki oraz założeń twórczych i merytorycznych realizowanych praktycznych, magisterskich prac dyplomowych przez osoby studiuje.</p>

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

● **PRACOWNIA WOLNEGO WYBORU ARTYSTYCZNA LUB PROJEKTOWA dla innych kierunków studiów UAP**

stopień studiów	I stopnia licencjackie, II stopnia magisterskie, jednolite studia magisterskie
semestr studiów	zgodne z kartą przedmiotu danego kierunku studiów
wymagania wstępne*	zgodne z kartą przedmiotu danego kierunku studiów + określony zasób indywidualnych doświadczeń i zainteresowań twórczych, gotowość do podejmowania działań artystycznych, znajomość zagadnień sztuki współczesnej, zainteresowanie zjawiskami kulturowymi oraz problemami stawianymi w obszarze nauk humanistycznych i społecznych.
realizowane tematy/zadania*	<p>studia I stopnia: Semestr III Realizowany temat: „Byty hybrydyczne”. Temat zakłada refleksję nad bytami trudnymi do jednoznacznej klasyfikacji gatunkowej; takimi jak np.: stworzenia mityczne, ludzko-zwierzęce, czy hybrydy człowieka z maszynami. Temat zakłada wielotorowość interpretacji i otwartość stawianych pytań.</p> <p>Semestr IV Realizowany temat: „Inny i Obcy”. Temat zachęca do refleksji nad dylematami tożsamościowymi powiązаныmi z nomadycznością współczesnego świata; jak również do przyjrzenia się pojęciom inności i obcości, które niekoniecznie muszą być tożsame. Odczucie inności i obcości może być definiowane w sposób indywidualny, może dotyczyć własnej grupy społecznej, narodowej, rodzinnej, a niekoniecznie wynikać ze stykania się z odmienną kulturą.</p> <p>Semestr V Realizowany temat: „Poza państwem”. Najbardziej wymagający temat zaproponowany na studiach licencjackich. Dotyczy problemu bezpieczeństwa / bezpieczeństwa, uchodźstwa, a zatem jest ściśle powiązany z regulacjami politycznymi poszczególnych państw oraz kontekstem historycznym. Sama definicja państwa może być oczywiście rozumiana indywidualnie, co na dalszym etapie może determinować kreowanie pracy artystycznej.</p> <p>studia II stopnia: Semestr I Realizowany temat: „Współczesny nomadyzm”. (Nomadyzm w pierwotnej definicji oznaczający koczowniczy, przemieszczający się tryb życia, współcześnie wyraźnie poszerzył swoje znaczenie np. o nomadyzm cyfrowy). Temat prowokuje do przyjrzenia się zjawiskom społecznym związanym z dobrowolnym bądź przymusowym przemieszczaniem się.</p> <p>Semestr II Realizowany temat: „Posthumanizm”. Temat zachęca do podjęcia refleksji związanej z pozaantropocentrycznym punktem widzenia i rozumienia świata. Jego otwartość pozwala na zadawanie pytań o zasadność pozycjonowania człowieka ponad innymi, żywymi gatunkami, jak również maszynami.</p> <p>Semestr III Realizowany temat: „Na styku kultur”. Temat prowokuje do przyjrzenia się problemom występującym na terenach przygranicznych, w krajach zamieszkiwanych przez różne grupy etniczne. Dotyczy także zjawiska akulturacji, które może mieć wymiar indywidualny; jak również dotyczyć całych grup etnicznych, będąc pokłosiem kolonialnej polityki i nastawień. W tym kontekście niezbędne jest wprowadzenie pojęcia „postkolonializmu” jako przydatnej ramy metodologicznej.</p>

	<p>jednolite studia magisterskie Semestr III Realizowany temat: „Byty hybrydyczne”. Temat zakłada refleksję nad bytami trudnymi do jednoznacznej klasyfikacji gatunkowej; takimi jak np.: stworzenia mityczne, ludzko-zwierzęce, czy hybrydy człowieka z maszynami. Temat zakłada wielotorowość interpretacji i otwartość stawianych pytań.</p> <p>Semestr IV Realizowany temat: „Inny i Obcy”. Temat zachęca do refleksji nad dylematami tożsamościowymi powiązanych z nomadycznością współczesnego świata; jak również do przyjrzenia się pojęciom inności i obcości, które niekoniecznie muszą być tożsame. Odczucie inności i obcości może być definiowane w sposób indywidualny, może dotyczyć własnej grupy społecznej, narodowej, rodzinnej, a niekoniecznie wynikać ze stykania się z odmienną kulturą.</p> <p>Semestr V Realizowany temat: „Poza państwem”. Najbardziej wymagający temat zaproponowany na studiach licencjackich. Dotyczy problemu bezpieczeństwa / bezpieczeństwa, uchodźstwa, a zatem jest ściśle powiązany z regulacjami politycznymi poszczególnych państw oraz kontekstem historycznym. Sama definicja państwa może być oczywiście rozumiana indywidualnie, co na dalszym etapie może determinować kreowanie pracy artystycznej.</p> <p>Semestr VI Realizowany temat: „Podróżowanie”. Temat kładzie akcent na doświadczenia indywidualne związane z podróżowaniem, poznawaniem odmiennych kultur, krajobrazów; jak również na bycie odpowiedzialnym podróżnikiem, szanującym zasoby planety oraz nowo napotkanych ludzi.</p> <p>Semestr VII Realizowany temat: „Współczesny nomadyzm”. (Nomadyzm w pierwotnej definicji oznaczający koczowniczy, przemieszczający się tryb życia, współcześnie wyraźnie poszerzył swoje znaczenie np. o nomadyzm cyfrowy). Temat prowokuje do przyjrzenia się zjawiskom społecznym związanym z dobrowolnym bądź przymusowym przemieszczaniem się.</p> <p>Semestr VIII Realizowany temat: „Posthumanizm”. Temat zachęca do podjęcia refleksji związanej z pozaantropocentrycznym punktem widzenia i rozumienia świata. Jego otwartość pozwala na zadawanie pytań o zasadność pozycjonowania człowieka ponad innymi, żywymi gatunkami, jak również maszynami.</p> <p>Semestr IX Realizowany temat: „Na styku kultur”. Temat prowokuje do przyjrzenia się problemom występującym na terenach przygranicznych, w krajach zamieszkiwanych przez różne grupy etniczne. Dotyczy także zjawiska akulturacji, które może mieć wymiar indywidualny; jak również dotyczyć całych grup etnicznych, będąc pokłosiem kolonialnej polityki i nastawień. W tym kontekście niezbędne jest wprowadzenie pojęcia „postkolonializmu” jako przydatnej ramy metodologicznej.</p>
forma zaliczenia*	zgodne z kartą przedmiotu danego kierunku studiów
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodne z kartą przedmiotu danego kierunku studiów
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	<p>STUDIA I STOPNIA Semestr III Lektury obowiązkowe: 1. <i>Granica</i>, reż. Abbasi A., 2019 (prowadząca udostępni osobom studującym film, opatrując go komentarzem i zapraszając do dyskusji);</p>

2. Haraway D., *Manifest cyborgów*, Majewska E. / Królak S. (przekł.), (w:) „Przełom Filozoficzno-Literacki”, 1(3), W-wa 2003 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. <https://csw.torun.pl/wystawy-2/wystawa-patricia-piccinini-jestesmy-36459/> .

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. <https://artmuseum.pl/pl/filmoteka/praca/mroz-tomasz-more-and-more> ;
2. Taylor D. C., *Yeti. Jak poszukiwania legendarnego człowieka śniegu uratowały Himalaje*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Semestr IV

Lektury obowiązkowe:

1. Kapuściński R., *Ten Inny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2013 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. *Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe*, Kofta M. / Bilewicz M. (red.), Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., *Podróże psychologiczne przez kultury świata*, Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Canetti E., *Głosy Marakeszu. Zapiski po podróży*, Wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2013, s. 11-20, 95-98.

Semestr V

Lektury obowiązkowe:

1. <https://www.museumnext.com/article/ai-weiwei-refugee-inspired-installation-unveiled-at-minneapolis-institute-of-art/>
2. <https://www.labiennale.org/en/art/2024/nucleo-contemporaneo/yinka-shonibare>
3. Rammer S., *Patchwork*, katalog towarzyszący wystawie indywidualnej w Galerii Wozownia w Toruniu, 2018 (publikacja zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. <https://www.tate.org.uk/art/art-and-migration> ;
2. <https://www.theartnewspaper.com/2024/04/05/war-refugees-destruction-how-venice-biennale-2024-will-reflect-our-era> ;
3. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/warschau/14404.pdf> .

STUDIA II STOPNIA

Semestr I

Lektury obowiązkowe:

1. Breidotti R., *Poprzez nomadyzm*, (w:) „Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja”, nr 6 (108), 2007, s. 107-127, (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. Hastrup H., *Świadomość mięśniowa. Wytwarzanie wiedzy w Arktyce*, (w:) „Teksty Drugie...”, nr 1, 2018, s. 127-153 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Kwartalnik Rzeźby „Orońsko” numer 3/2022 – *GEOGRAFIA SZTUKI* (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Solnit R., *Zew włóczęgi. Opowieści wędrownie*, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Szubert M, *Współczesny (neo)nomadyzm a edukacja kulturowa*, (w:) „Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis”, Studia de Cultura VI (2014);
3. Tokarczuk O., *Bieguni*, Wydawnictwo Literackie, Warszawa 2022 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Semestr II

Lektury obowiązkowe:

1. Braidotti R., *Po człowieku*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2014, s. 150-163

- (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. Jarzębowska Gabriela, *Od izolacji do zoopolis. W stronę międzygatunkowej koncepcji przestrzeni*, (w:) „Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna”, Barcz A., Dąbrowska M. (red.), Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
 3. Tekst pod linkiem: <https://archiwum-obieg.u-jazdowski.pl/teksty/5750> .

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Bekoff M., Pierce J., *Dzika sprawiedliwość. Moralne życie zwierząt*, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. *Śmierć zwierzęcia. Współczesne zootanologie*, Kotyczka M. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
3. *Zwierzęta i ich ludzie. Zmierzch antropocentrycznego paradygmatu*, Barcz A., Łagodźka D. (red.), Wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybr. fragmenty ww. publikacji).

Semestr III

Lektury obowiązkowe:

1. Boski P., *Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Rammer S., *Twórczość jako środek prowadzący do zrozumienia kultury odmiennej od naszej*, (w:) „Myśleć Sztuką Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa”, Szelaż M. / Paradowska A. (red.) , wyd.: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2019 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Young R.J.C., *Postkolonializm. Wprowadzenie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Marshall T., *Więźniowie geografii. 12 map, które pomogą Ci zrozumieć świat*, wydawnictwo Zysk i Ska, 2020 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Marshall T., *Więźniowie geografii czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce i geopolityce*, wydawnictwo Zysk i Ska 2017 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
3. Parfieniuk I., *Między marginalizacją a integracją. Wybór jednostkowych strategii akulturacyjnych i ich uwarunkowania*,
zob. https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/2809/1/Irena%20Parfieniuk_Mi%20%20C4%99dzy%20marginalizacj%C4%85%20a%20integracj%C4%85.%20Wyb%C3%B3r%20jednostkowych%20strategii%20akulturacyjnych%20i%20ich%20uwarunkowania.pdf

JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE

Semestr III

Lektury obowiązkowe:

1. *Granica*, reż. Abbasi A., 2019 (prowadząca udostępni osobom studiującym film, opatrując go komentarzem i zapraszając do dyskusji);
2. Haraway D., *Manifest cyborgów*, Majewska E. / Królak S. (przekł.), (w:) „Przeгляд Filozoficzno-Literacki”, 1(3), W-wa 2003 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. <https://csw.torun.pl/wystawy-2/wystawa-patricia-piccinini-jestesmy-36459/> .

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. <https://artmuseum.pl/pl/filmoteka/praca/mroz-tomasz-more-and-more> ;
2. Taylor D. C., *Yeti. Jak poszukiwania legendarnego człowieka śniegu uratowały Himalaje*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Semestr IV

Lektury obowiązkowe:

1. Kapuściński R., *Ten Inny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2013 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. *Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe*, Kofta M. / Bilewicz M. (red.), Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., *Podróże psychologiczne przez kultury świata*, Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Canetti E., *Głosy Marakeszu. Zapiski po podróży*, Wydawnictwo Słowo/Obraz/Terytoria, Gdańsk 2013, s. 11-20, 95-98.

Semestr V

Lektury obowiązkowe:

1. <https://www.museumnext.com/article/ai-weiwei-refugee-inspired-installation-unveiled-at-minneapolis-institute-of-art/>
2. <https://www.labiennale.org/en/art/2024/nucleo-contemporaneo/yinka-shonibare>
3. Rammer S., *Patchwork*, katalog towarzyszący wystawie indywidualnej w Galerii Wozownia w Toruniu, 2018 (publikacja zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. <https://www.tate.org.uk/art/art-and-migration> ;
2. <https://www.theartnewspaper.com/2024/04/05/war-refugees-destruction-how-venice-biennale-2024-will-reflect-our-era> ;
3. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/warschau/14404.pdf> .

Semestr VI

Lektury obowiązkowe:

1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., *Podróże psychologiczne przez kultury świata*, Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. De Botton A., *Sztuka podróżowania*, Wydawnictwo Czuły barbarzyńca, Warszawa 2010 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
3. <http://www.richardlong.org/> ;

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Dielemans J., *Witajcie w raju. Reportaże o przemyśle turystycznym*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. <https://www.tate.org.uk/art/artists/edward-ruscha-1882/ed-ruscha-and-art-everyday> .

Semestr VII

Lektury obowiązkowe:

1. Breidotti R., *Poprzez nomadyzm*, (w:) „Teksty Drugie: teoria literatury, krytyka, interpretacja”, nr 6 (108), 2007, s. 107-127, (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
2. Hastrup H., *Świadomość mięśniowa. Wytwarzanie wiedzy w Arktyce*, (w:) „Teksty Drugie...”, nr 1, 2018, s. 127-153 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);
3. Kwartalnik Rzeźby „Orońsko” numer 3/2022 – *GEOGRAFIA SZTUKI* (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot);

Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):

1. Solnit R., *Zew włóczędzy. Opowieści wędrownie*, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2018 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji);
2. Szubert M, *Współczesny (neo)nomadyzm a edukacja kulturowa*, (w:) „Annales Universitatis Pedagogicae Cracoviensis”, Studia de Cultura VI (2014);
3. Tokarczuk O., *Bieguni*, Wydawnictwo Literackie, Warszawa 2022 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

	<p>Semestr VIII</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Braidotti R., <i>Po człowieku</i>, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2014, s. 150-163 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. Jarzębowska Gabriela, <i>Od izolacji do zoopolis. W stronę międzygatunkowej koncepcji przestrzeni</i>, (w:) „Zwierzęta, gender i kultura. Perspektywa ekologiczna, etyczna i krytyczna”, Barcz A., Dąbrowska M. (red.), Wydawnictwo E-naukowiec, Lublin 2014 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 3. Tekst pod linkiem: https://archiwum-obieg.u-jazdowski.pl/teksty/5750 . <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bekoff M., Pierce J., <i>Dzika sprawiedliwość. Moralne życie zwierząt</i>, Wydawnictwo Copernicus Center Press, Kraków 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. <i>Śmierć zwierzęcia. Współczesne zootanologie</i>, Kotyczka M. (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2014 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. <i>Zwierzęta i ich ludzie. Zmierzch antropocentrycznego paradygmatu</i>, Barcz A., Łagodzka D. (red.), Wydawnictwo Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybr. fragmenty ww. publikacji). <p>Semestr IX</p> <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boski P., <i>Kulturowe ramy zachowań społecznych. Podręcznik psychologii międzykulturowej</i>, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Rammer S., <i>Twórczość jako środek prowadzący do zrozumienia kultury odmiennej od naszej</i>, (w:) „Myśleć Sztuką Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa”, Szelaż M. / Paradowska A. (red.), wyd.: Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Poznań 2019 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 3. Young R.J.C., <i>Postkolonializm. Wprowadzenie</i>, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2012 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). <p>Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Marshall T., <i>Więźniowie geografii. 12 map, które pomogą Ci zrozumieć świat</i>, wydawnictwo Zysk i Ska, 2020 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Marshall T., <i>Więźniowie geografii czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o globalnej polityce i geopolityce</i>, wydawnictwo Zysk i Ska 2017 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 3. Parfieniuk I., <i>Między marginalizacją a integracją. Wybór jednostkowych strategii akulturacyjnych i ich uwarunkowania</i>, zob. https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/2809/1/Irena%20Parfieniuk_Mi%20C4%99dzy%20marginalizacj%C4%85%20a%20integracj%C4%85.%20Wyb%C3%B3r%20jednostkowych%20strategii%20akulturacyjnych%20i%20ich%20uwarunkowania.pdf
--	---

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **FAKULTET ARTYSTYCZNY I** (przedmiot artystyczny dla osób studiujących na studiach I stopnia kierunku: Kuratorstwo i teorie sztuki, do wyboru z pracowni Katedry Interdyscyplinarnej Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP)

stopień studiów	I stopnia licencjackie
semestr studiów	III
wymagania wstępne*	Uzyskanie przez osoby studiujące wymaganych zaliczeń, zaliczeń z oceną oraz zdanie wymaganych egzaminów na I roku studiów I stopnia kierunku Kuratorstwo i teorie sztuki. Zainteresowania wybranymi problemami sztuki i kultury współczes-

	nej.
realizowane tematy/zadania*	Realizowany temat: „Byty hybrydyczne”. Temat zakłada refleksję nad bytami trudnymi do jednoznacznej klasyfikacji gatunkowej; takimi jak np.: stworzenia mityczne, ludzko-zwierzęce, czy hybrydy człowieka z maszynami. Temat zakłada wielotorowość interpretacji i otwartość stawianych pytań.
forma zaliczenia*	zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	Lektury obowiązkowe: Haraway D., <i>Manifest cyborgów</i> , Majewska E. / Królak S. (przełt.), (w:) „Przegląd Filozoficzno-Literacki”, 1(3), W-wa 2003 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot). Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru): 1. https://artmuseum.pl/pl/filmoteka/praca/mroz-tomasz-more-and-more ; 2. Taylor D. C., <i>Yeti. Jak poszukiwania legendarnego człowieka śniegu uratowały Himalaje</i> , Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2019 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji).

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

- **FAKULTET ARTYSTYCZNY II** (przedmiot artystyczny dla osób studiujących na studiach I stopnia kierunku: Kuratorstwo i teorie sztuki, do wyboru z pracowni Katedry Interdyscyplinarnej Wydziału Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa UAP)

stopień studiów	I stopnia licencjackie
semestr studiów	IV
wymagania wstępne*	Doświadczenia twórcze i artystyczne zdobyte na przedmiocie Fakultet artystyczny I, w semestrze III studiów I stopnia na kierunku Kuratorstwo i teorie sztuki. Zainteresowania wybranymi problemami sztuki i kultury współczesnej.
realizowane tematy/zadania*	Realizowany temat: „Inny i Obcy”. Temat zachęca do refleksji nad dylematami tożsamościowymi powiązanych z nomadycznością współczesnego świata; jak również do przyjrzenia się pojęciom inności i obcości, które niekoniecznie muszą być tożsame. Odczucie inności i obcości może być definiowane w sposób indywidualny, może dotyczyć własnej grupy społecznej, narodowej, rodzinnej, a niekoniecznie wynikać ze stykania się z odmienną kulturą.
forma zaliczenia*	zaliczenie z oceną
warunki zaliczenia i kryteria oceny*	zgodnie z kartą przedmiotu
spis zalecanych lektur obowiązkowych i uzupełniających*	Lektury obowiązkowe: 1. Kapuściński R., <i>Ten Inny</i> , Wydawnictwo Znak, Kraków 2013 (lektura zapewniana osobom studiującym przez prowadzącą przedmiot); 2. <i>Wobec obcych. Zagrożenia psychologiczne a stosunki międzygrupowe</i> , Kofta M. / Bilewicz M. (red.), Wydawnictwo PWN, Warszawa 2011 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji). Lektury uzupełniające (do ewentualnego wyboru): 1. Boski P. / Różycka-Tran J. / Sorokowski P., <i>Podróże psychologiczne przez kultury świata</i> , Wydawnictwo Sorus, Poznań 2015 (prowadząca oferuje osobom studiującym wybrane fragmenty ww. publikacji); 2. Canetti E., <i>Głosy Marakeszu. Zapiski po podróży</i> , Wydawnictwo Słowo/Obraz/

	Terytoria, Gdańsk 2013, s. 11-20, 95-98.
--	--

* wypełnić z podziałem na semestry, w których występuje przedmiot

11. ECTS: zgodnie z kartą przedmiotu dla odpowiedniego kierunku i stopnia

12. Kierunkowe efekty kształcenia: zgodnie z kartą przedmiotu dla odpowiedniego kierunku i stopnia

AUTOR OPRACOWANIA
dr hab. Sonia Rammer, prof. UAP